

Ministarstvo
znanosti i
obrazovanja

OKVIRAN PLAN UPRAVLJANJA OKOLIŠNIM I DRUŠTVENIM RIZICIMA - KONTROLNA LISTA-

HRVATSKA: USUSRET ODRŽIVOM, PRAVEDNOM I
UČINKOVITOM OBRAZOVANJU (9303-HR)

Siječanj 2024

SADRŽAJ

1. Uvod	1
Opis projekta	1
Okviran plan upravljanja okolišnim i društvenim rizicima	2
Opis aktivnosti i lokacija	2
Okolišna i društvena kategorija	5
2. Potencijalni utjecaji i rizici za okoliš i društvo	6
Utjecaji na okoliš i prijedlog mjera	6
Društveni utjecaji i mjere ublažavanja	7
3. Kontrolna lista Plana upravljanja okolišnim i društvenim rizicima	9
Primjena Kontrolne liste	9
Monitoring i izvještavanje	10
Opće informacije o projektu i lokaciji	11
Okolišni / Društveni Screening	14
Mjere ublažavanja mogućih utjecaja na okoliš i društvo	15
Monitoring plan	24

KRATICE

Kratica	Puni naziv
EHSG	Smjernice Svjetske banke za zaštitu okoliša, zdravlje i sigurnost (eng. World Bank Group Environmental, Health, and Safety Guidelines)
ESF	Okolišni i društveni okvir Svjetske banke (eng. Environmental and Social Framework)
ESMF	Okvir za upravljanje okolišnim i društvenim rizicima (eng. Environmental and Social Management Framework)
ESMP	Plan upravljanja okolišnim i društvenim rizicima (eng. Environmental and Social Management Plan)
ESMP Checklist	Kontrolna lista Plana upravljanja okolišnim i društvenim rizicima (eng. Environmental and Social Management Plan Checklist)
ESS	Okolišni i društveni standardi (eng. Environmental and Social Standards)
GIIP	Dobra međunarodna industrijska praksa (eng. Good International Industry Practice)
GRM	Žalbeni mehanizam (eng. Grievance Redress Mechanism)
ILO	Međunarodne organizacije rada (eng. International Labor Organization)
MZO	Ministarstvo znanosti i obrazovanja
NbS	Rješenja temeljena na prirodi (eng. Nature based Solutions)
NN	Narodne novine
OHS	Zaštita na radu (eng. Occupational Health and Safety)
OŠ	Osnovna škola
OZO	Osobna zaštitna oprema (eng. Personal Protective Equipment)
SB	Svjetska banka (eng. World Bank)
SEA	Spolno iskorištavanje i zlostavljanje (eng. Sexual Exploitation and Abuse)
SZO	Svjetska zdravstvena organizacija

1. Uvod

Opis projekta

Svjetska banka (SB) pruža podršku Vladi Republike Hrvatske u provedbi Projekta "Hrvatska: ususret održivom, pravednom i učinkovitom obrazovanju".

Projekt će poduprijeti modernizaciju kvalitete i učinkovitosti osnovnog obrazovanja u cijeloj Hrvatskoj kroz produljenje vremena nastave, poboljšanja školske mrežne infrastrukture i ishoda učenja učenika čime će se pridonijeti agilnjem i modernijem obrazovnom sustavu u Hrvatskoj. Ciljevi projekta usklađeni su s inicijativama u sklopu Nacionalne strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije iz 2014., kao što su reforma kurikuluma, uvođenje suvremene opreme za učenje i formativno ocjenjivanje. Projekt će poboljšati pravednost i kvalitetu u oglednim školama cjelodnevnih škola te ojačati institucionalne mogućnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja za provedbu obrazovnih reformi.

Projekt se sastoji od sljedećih projektnih komponenti i podkomponenti:

Komponenta 1: Više sati za više učenja

Ova će komponenta poticati optimalno korištenje produženog vremena nastave te usklađivanje s kurikularnom reformom pomažući hrvatskom školskom sustavu da poboljša kvalitetu nastavne prakse u učionici kroz edukaciju, promatranje u učionici te formativno i sumativno ocjenjivanje.

Komponenta 1 uključuje sljedeće podkomponente:

Podkomponenta 1.1: Izrada sustava cjelodnevne nastave i njegovo poboljšanje nakon iskustva stečenog u prvim godinama reforme

Podkomponenta 1.2: Pomoć u korištenju administrativnih podataka i podataka o uspjehu učenika za poboljšanje učenja kod učenika

Komponenta 2: Dizajn i eksperimentalna provedba infrastrukturnih rješenja za cjelodnevnu nastavu

Ova će komponenta podržati dizajn novih infrastrukturnih standarda za hrvatske škole, koji će obuhvatiti standarde najbolje prakse Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj – Europska unija (OECD-EU) za klimu, okoliš i energetski učinkovite standarde.

Novi standardi primjenjivat će se na svu školsku infrastrukturu koja se financira putem RRF-a i drugih izvora financiranja EU-a, značajno pridonoseći programu Europskog zelenog plana (EGD). Komponenta će također financirati ulaganja u infrastrukturu (npr. manji građevinski radovi, nadogradnja vodoopskrbnog, električnog i internetskog sustava, redizajn učionica, uključujući raspored učionica, odabir namještaja itd.) u 62 odabrane škole koje će biti pioniri u implementaciji CDŠ-a i služe kao pokazne škole za reformu.

Komponenta 2 uključuje sljedeće podkomponente:

Podkomponenta 2.1: Izrada novih infrastrukturnih standarda za škole

Podkomponenta 2.2: Stvaranje „demonstracijskih škola“

Komponenta 3: Jačanje kapaciteta Ministarstva za provedbu reformi

Ova će komponenta ojačati kapacitete Ministarstva znanosti i obrazovanja (MZO) i pružiti izravnu potporu ključnim aspektima provedbe reforme, poput uspostave jedinice za reformu unutar Ministarstva, upravljanja projektima, praćenja i evaluacije te komunikacija. Tehnička pomoć i izgradnja kapaciteta u središtu su aktivnosti ove komponente, čiji je cilj jačanje hrvatskih institucija odgovornih za vođenje dizajna i provedbe reforme CDŠ-a.

Komponenta 3 uključuje sljedeće podkomponente:

Podkomponenta 3.1: Potpora uspostavi Radne skupine unutar MZO (podrška provedbi reforme CDŠ)

Podkomponenta 3.2: Ažuriranje troškova uvođenja cjelodnevne nastave, revidiranje nacionalnih propisa i izrada planova lokalne mreže škola

Podkomponenta 3.3: Potpora izradi drugih obrazovnih strateških reformskih inicijativa

Podkomponenta 3.4: Financiranje istraživačkog programa za dokumentiranje rezultata

Aktivnosti u sklopu Podkomponente 2.2: Finansijski izdaci povezani s stvaranjem „pokaznih škola“ ocjenjuju se unutar ovog dokumenta i procjenjuju se potencijalni utjecaji na okoliš i društvo.

Okviran plan upravljanja okolišnim i društvenim rizicima

Ovaj dokument je pripremljen kako bi se preliminarno procijenili utjecaji planiranih aktivnosti na okolišne i društvene aspekte. Radi se o okvirnom planu koji će se nakon detaljnih analiza svakog od podprojekta dodatno doradivati i finalizirati te će biti dodatno definirani procesi te vremenski okvir.

Opis aktivnosti i lokacija

Kroz projekt su uključene ukupno 162 škole, od koji su 62 škole matične te 100 područnih škola. Popis škola i njihov prostorni raspored prikazan je u Tablici 1 te na Slici 1. Panirane aktivnosti odnose se na nabavu vozila, opremanje prostorija i male građevinske radove povezane sa sanacijom i obnovom postojećih škola.

Nabava vozila

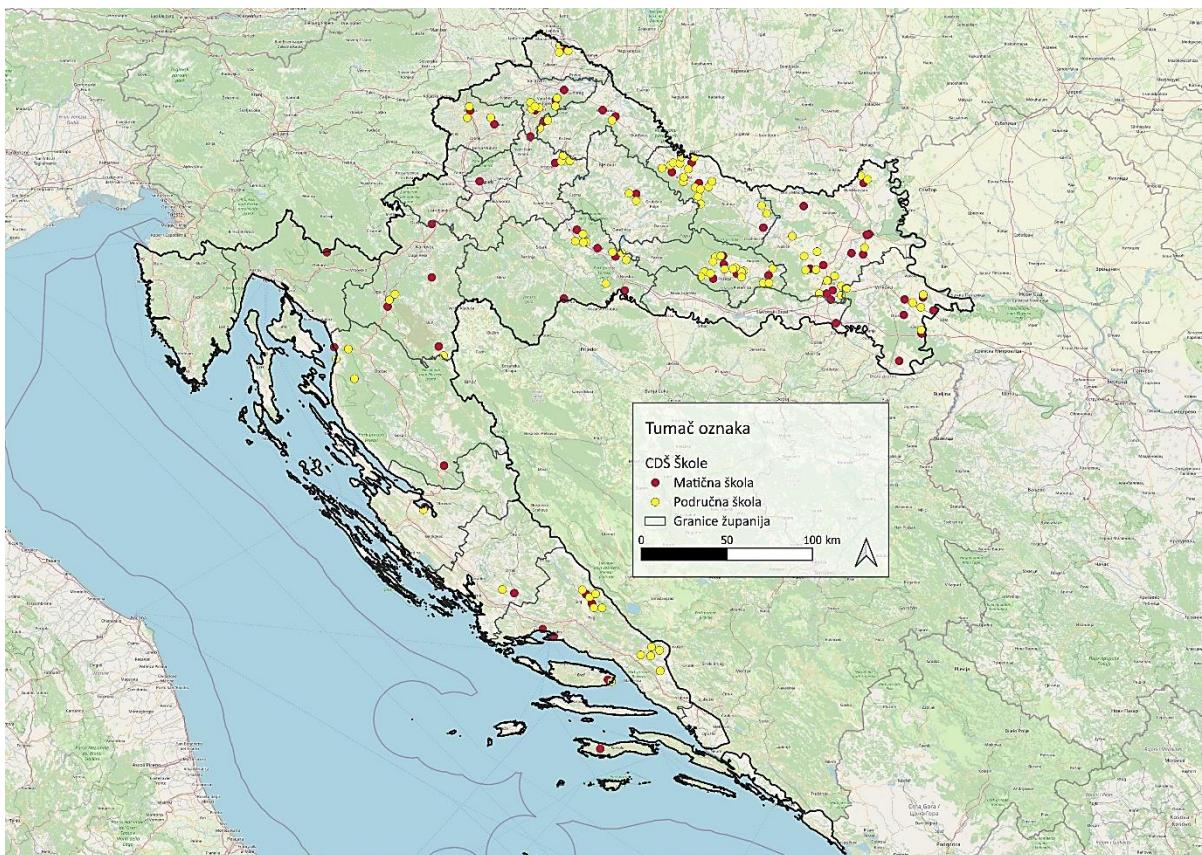
Vozila koja se planiraju nabaviti kroz aktivnosti odnose se na putnička vozila koja služe za prijevoz djece do i od škole ili se radi o transportnim vozilima kojima će se dostavljati hrana ili u druge svrhe potrebne za kvalitetan boravak djece u školama, prvenstveno manjim područnim školama koje nemaju pristup sadržaju kao one matične.

Opremanje i namještanje prostorija škole

Aktivnosti predviđene kroz opremanje odnose se na povećanje kapaciteta postojeće školske kuhinje i njezino opremanje, povećanje kapaciteta postojeće blagovaonice i njezino opremanje, dodatno uređenje i opremanje prostora škole za cjelodnevni boravak učenika u školi, radovi na adaptaciji i opremanju školskih igrališta te školskih sportskih dvorana, dodatno opremanje učionica, kabineta i praktikuma, dodatno opremanje prostora više namjena i ostalo opremanje koje doprinosi kvalitetnijem boravku djece u školi.

Sanacija i obnova

Predviđeni su opći i manji građevinski radovi u vidu uklanjanja postojećih ili izgradnja novih unutarnjih zidova, radovi vezani uz promjenu namjene ili postojećeg prostora kao što su blagovaonice, učionice, hodnici, dodatno uređenje i opremanje prostora za profesionalni rad učitelja u školi, dodatno uređenje i prilagođavanje postojećih sanitarnih čvorova, dodatno poboljšanje klimatizacijskih uvjeta u školi te druge manje intervencije kako bi se stvorili uvjeti za implementaciju CDŠ koncepta.

Slika 1. Prostorni raspored škola uključenih u program CDŠ

Tablica 1. Popis škola uključenih u program CDŠ

Rbr.	OSNIVAČ	ŠKOLA
1	Zadarska županija	OŠ Novigrad, Novigrad
2	Brodsko-posavska županija	OŠ Sikirevci, Sikirevci
3	Grad Koprivnica	OŠ „Podolice“ Koprivnica
4	Koprivničko-križevačka županija	OŠ Sidonije Rubido Erdödy, Gornja Rijeka
5		OŠ Koprivnički Bregi
6	Bjelovarsko-bilogorska županija	OŠ Mate Lovraka, Veliki Grđevac
7	Dubrovačko-neretvanska županija	OŠ Blato, Blato
8	Požeško-slavonska županija	OŠ Dragutina Lermana, Brestovac
9		OŠ Stjepana Radića, Čaglin
10		OŠ Vladimir Nazor, Trenkovo
11		OŠ Ivan Goran Kovačić, Velika
12		OŠ Mladost, Jakšić
13	Zagrebačka županija	OŠ Gradec, Gradec
14	Virovitičko-podravska županija	OŠ Ivana Gorana Kovačića, Gornje Bazje
15		OŠ August Cesarec, Špišić Bukovica
16		OŠ Suhopolje, Suhopolje
17		OŠ Ivan Goran Kovačić, Zdenci
18	Vukovarsko-srijemska županija	OŠ Lipovac, Lipovac
19		OŠ Slakovci, Slakovci

20		OŠ Čakovci, Čakovci
21		OŠ Antun Gustav Matoš, Tovarnik
22		OŠ Vladimir Nazor, Komletinci
23		OŠ Franjo Hanaman, Drenovci
24	Grad Osijek	OŠ Mladost, Osijek
25		OŠ August Šenoa, Osijek
26	Karlovачka županija	OŠ K. Zrinski, Krnjak
27		OŠ Eugena Kvaternika
28		OŠ Draganić, Draganić
29		OŠ Josipdol
30	Osječko-baranjska županija	OŠ "S.S.Kranjčević", Levanjska Varoš
31		OŠ Gorjani, Gorjani
32		OŠ Popovac, Popovac
33		OŠ Mate Lovraka, Vladislavci
34		OŠ Ernestinovo, Ernestinovo
35		OŠ Matija Gubec, Piškorevc
36		OŠ Budrovci, Budrovci
37		OŠ Drenje, Drenje
38		OŠ "I.B.Mažuranić", Strizivojna
39		OŠ J. A.Ćolnića, Đakovo
40	Grad Krapina	OŠ Augusta Cesara
41	Krapinsko- zagorska županija	OŠ Mače
42	Grad Kutina	OŠ Banova Jaruga
43		OŠ Vladimira Vidrića
44	Liičko-senjska županija	OŠ S. S. Kranjčevića Senj
45		OŠ "Milan Sekulić" Lovinac
46	Šibensko-kninska županija	OŠ Jakova Gotovca Unešić
47	Sisačko-moslavačka županija	OŠ Zorke Sever Popovača
48		OŠ Jasenovac
49		OŠ D. Trstenjaka Hrvatska Kostajnica
50	Primorsko-goranska županija	OŠ Frana Krste Frankopana, Brod na Kupi
51	Splitsko-dalmatinska županija	OŠ Zagvozd
52		OŠ Selca
53		OŠ Tin Ujević
54		OŠ Ivana Mažuranića
55		OŠ Kamešnica
56	Varaždinska županija	OŠ Bisag
57		OŠ Svibovec
58		OŠ Martjanec
59		OŠ Novi Marof
60	Republika Hrvatska	Prosvjetno-kulturni centar Mađara
61	Međimurska županija	OŠ Podturen
62	Grad Zagreb	OŠ Ivan Cankar

Okolišna i društvena kategorija

Analizom upitnika i projektne dokumentacije vidljivo je da se planirane aktivnosti odnose na nabavu vozila, opremanje prostorija i male građevinske radove povezane sa sanacijom i obnovom postojećih škola. Projekt neće financirati dogradnju niti novu izgradnju.

Nabava vozila ne smatra se aktivnosti koja može utjecati na okoliš i društvo na način koji bi imao negativan značaj, uvažavajući pretpostavku da se vodi briga o tipu vozila (novo vozilo, usklađenost sa standardima EU i dr.), stoga se ova aktivnost svrstava u kategoriju **niskog rizika**.

Također se ne očekuje da će **Opremanje i namještanje prostorija škole** imati značajan negativan utjecaj na okoliš i društvo, no u tom procesu se pojavljuju pojedine aktivnosti koje u slučaju izostanka primjene mjera sprječavanja ili ublažavanja mogu imati negativan utjecaj na okoliš, pojedince i zajednicu. Stoga se ove aktivnosti svrstavaju se u kategoriju **umjerenog rizika**.

Projektom su predviđene aktivnosti koje se uglavnom odnose na **sanaciju i obnovu** (npr. uklanjanje postojećih ili izgradnja novih unutarnjih zidova, radovi vezani uz promjenu namjene ili postojećeg prostora kao što su blagovaonice, učionice, hodnici i druge intervencije kako bi se stvorili uvjeti za implementaciju CDŠ koncepta), kao opći i manji građevinski radovi predviđeni u sklopu podkomponente 2.2. Navedeni radovi su tipski i tipični manji građevinski radovi sa predvidivim, lokaliziranim rizicima i mogućim utjecajima. Stoga, primjenjujući sve mjere zaštite okoliša i društva ove aktivnosti svrstavaju se u kategoriju **umjerenog rizika**.

Ukoliko budu identificirani dodatni rizici povezani s kulturnom baštinom, oni će bit evaluirani kroz (i) uvjete izdane od strane nadležnih institucija koje upravljaju kulturnom baštinom te (ii) izradu Plana upravljanja kulturnom baštinom (CHMP) s integriranim uvjetima dobivenim u mišljenjima i dozvolama nadležnih tijela za sve intervencije u fizičko-kulturnu baštinu.

S obzirom na cjelokupni opseg Projekta, zakonodavni okvir i povezane aktivnosti koje općenito imaju ograničen utjecaj, ekološki i društveni rizik procjenjuje se kao umjeren.

Nijedna škola bez valjane uporabne dozvole neće biti razmatrana za financiranje u okviru ovog Projekta.

2. Potencijalni utjecaji i rizici za okoliš i društvo

Slijedeći zahtjeve koji proizlaze iz ESMF-a (ESF, WB EHSG, GIIP, nacionalna regulativa, od kojih onaj koji je strožiji vrijedi), pripremljen je Upitnik za identifikaciju okolišnih i društvenih rizika provedbe podprojekata te Izvješće o rezultatima te identifikacije, a kako bi se procijenila moguća razina potencijalnih okolišnih i društvenih rizika te odredila potrebna procjena, uključujući posebne instrumente/planove. Analizom upitnika i projektne dokumentacije vidljivo je da se planirane aktivnosti odnose na nabavu vozila, opremanje i namještanje prostorija te manje građevinske radove povezane sa sanacijom i obnovom postojećih škola.

Ključni rizici u sklopu provedbe projekata odnose se na dio aktivnosti koje se provode u sklopu radova na sanaciji i obnovi škola odnosno građevinskim radovima (vezano za prirodu radova te karakteristike zgrade), ali i fazu korištenja (sigurnost uporabe). Pojedine aktivnosti u sklopu ovih radova mogu imati negativan utjecaj na okoliš i društvo (zdravstveni i sigurnosni rizici za zajednicu, zaštita na radu, rizici od emisije prašine i buke, poremećaj odvijanja prometa, stvaranje malih količina građevinskog i opasnog otpada, upravljanje opasnim materijalima, itd.), no primjenom mjera njihova očuvanja ove aktivnosti mogu se smanjiti na najmanju moguću mjeru. Činjenica da projektne aktivnosti nisu složene ni velike, uglavnom se planiraju izvesti u urbaniziranim sredinama, ne uključuju aktivnosti s velikim potencijalom da nanesu štetu ljudima ili okolišu te se uglavnom odvijaju daleko od okolišno ili socijalno osjetljivih područja. Iako se škole mogu nalaziti u razvijenim i naseljenim dijelovima mreže Natura 2000, aktivnosti će se većinom provoditi unutar postojećeg ekološkog otiska pa se ne očekuju znatni rizici za bioraznolikost i zdravlje staništa. Zbog ograničenog opsega intervencije potencijalni rizici i učinci: (i) predviđljivi su i očekuje se da će biti privremeni i/ili reverzibilni; (ii) niskog su intenziteta; (iii) specifični su za određenu lokaciju te nije vjerojatno širenje učinka izvan otiska predmetnog projekta; i (iv) vrlo su niske vjerojatnosti za velike štetne učinke za zdravlje ljudi i/ili okoliš. Primjenjujući sve mjere zaštite okoliša i društva ove aktivnosti mogu se svesti na najmanju moguću razinu.

Utjecaji na okoliš i prijedlog mjera

Ključni rizici i potencijalni utjecaji vezani za okoliš tijekom provedbe pod-komponente 2.2

- buka i vibracije
- sigurnost i zdravlje na radu
- emitiranje prašine i štetnih plinova
- stvaranje različitih vrsta neopasnog i opasnog otpada
- moguće onečišćenje tla i vodnih resursa (slučajno prolijevanje strojnog ulja, maziva, goriva itd.)
- utjecaj na kulturnu baštinu
- stabilnost zgrade
- opasnost od požara
- akcidentne situacije
- sigurnost radne i instalirane opreme.

U slučaju nailaska na kulturnu baštinu ili njene dijelove, potrebno je odmah zaustaviti radove te obavijestiti nadležno tijelo kako bi se poduzele sve potrebne mjere. Postupanje izvođača bit će u skladu sa uputama nadležnih tijela te će radovi ponovno početi isključivo uz njihovu dozvolu.

U slučaju da se na gradilištu pronađe azbest, pripremit će se plan upravljanja i uklanjanja azbesta, uz odobrenje okolišnog i društvenog stručnjaka Svjetske banke. Zgrade sa postojećim azbestnim pokrovom, moraju imati plan zamjene azbestnog pokrova sa izvorom financiranja i terminskim planom provedbe radova; u protivnom se ne mogu financirati iz sredstava ovog Projekta.

Uređaji, oprema i aparati za gašenje požara moraju biti redovito atestirani, kako bi se u slučaju potrebe mogli brzo i učinkovito koristiti. Razina opreme za gašenje požara mora se procijeniti i ocijeniti kroz tipičnu procjenu rizika. Na gradilištu je imenovana osoba zadužena za protupožarnu zaštitu, a postupci u slučaju požara dobro su poznati svim zaposlenicima. Plan evakuacije mora biti izrađen za sve škole.

Akcidentnim situacijama upravljat će se u skladu s ESCP-om i upravljanjem Planom upravljanja u akcidentnim situacijama. Plan će biti pripremljen (od strane Provedbene jedinice pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja) i odobren od strane Svjetske banke prije početka radova.

Dizajn i provedba mjera ublažavanja za prepoznate okolišne i društvene rizike bit će u skladu sa nacionalnim zakonima, WB ESF, WB EHSG te GIIP. Ukoliko se nacionalni zakoni i zahtjevi Svjetske banke razlikuju, primjenit će se ona mjera koja je stroža.

Društveni utjecaji i mjere ublažavanja

Glavni potencijalni socijalni rizici i utjecaji koji proizlaze iz aktivnosti građevinskih radova su sljedeći:

Zdravlje i sigurnost zajednice (eng. Community Health and Safety)

- Povećana buka i vibracije uzrokovane povećanim prometom, korištenjem strojeva i opreme na gradilištu;
- Prometne nesreće pješaka uzrokovane pojačanim i/ili neadekvatno organiziranim prometom (prijevoz materijala, opreme i radnika);
- Privremeno zatvaranje cesta bez osiguranja odgovarajućih prometnih pravaca može izazvati neugodnosti za lokalno stanovništvo;
- Smetnje u komunalnim uslugama zbog planiranih intervencija (npr. prekid u opskrbi vode, plina, struje);
- Neadekvatno zbrinjavanje otpada s gradilišta (nekontrolirano odbacivanje otpada) i onečišćenje okoliša lokalne zajednice
- Neadekvatno gospodarenje azbestnim otpadom (nekontrolirano odbacivanje ove vrste otpada u okoliš) što može uzrokovati izloženost lokalne zajednice azbestu.

Procedure upravljanja radom

Građevinske aktivnosti uključivat će izravne radnike, ugovorne radnike, radnike u primarnoj opskrbi. Glavni potencijalni rizici vezani su za osiguravanje odgovarajućih uz uvjeta rada i tretmana radnika. Riječ je o rizicima povezanim s mogućim nedostatkom (ili nedovoljno razvijenim) procedurama upravljanja radnicima i osiguravanju zakonski definiranih radnih prava. Ovi rizici će se spriječiti primjenom postupaka i mjera definiranim u Planu upravljanja radom (eng. Labour Management Plan) pripremljenim su u sklopu ESMF-a, a koji je pripremljen u skladu s nacionalnom legislativom i WB ESS2.

S obzirom na trenutni nedostatak radnika u građevinskom sektoru, postoji vjerojatnost angažmana radnika migranata (lokalni radnici izvan područja projektne aktivnosti ili stranci). Prisutnost nelokalnih građevinskih radnika i radnika migranata tijekom izgradnje mogla bi imati određene negativne utjecaje na lokalno stanovništvo ako se ne upravlja na odgovarajući način odnosno ne poštuju procedure nacionalnog zakonodavstva i ESS2 .

Prisutnost nelokalnih radnika i radnika migranata može dovesti do seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja te seksualnog uznemiravanja unutar zajednice. Osim toga, prisutnost nelokalnih

građevinskih radnika i radnika migranata može izazvati zabrinutost među stanovnicima. Izvođač radova dužan je pripremiti i primjenjivati Kodeks ponašanja i osigurati učinkovit i dostupan žalbeni mehanizam za radnike (eng. Grievance Redress Mechanism (GRM)), a kako je opisano u ESMF. Procjenjuje se da je mala vjerojatnost pojave negativnih utjecaja povezanih s prisutnošću nelokalnih radnika i radnika migranata unutar zajednice.

Obzirom da je riječ o radovima manjeg opsega ne očekuje se uspostava posebnih smještajnih jedinica za smještaj projektnih radnika.

Materijalna prava projektnih radnika moraju biti usklađena s nacionalnim zakonodavstvom i ESS2, pri čemu se u pravilu primjenjuju strože odredbe.

Radni uvjeti i uvjeti zapošljavanja radnika migranata trebali bi biti isti ili uglavnom jednaki onima za projektne radnike koji nisu migranti, a obavljaju istu vrstu posla. Navedeno se odnosi i na projektne radnike migrante koje zapošljava ili angažira izvođač radova izravno ili preko treće strane.

Sexual Exploitation and Abuse/Sexual Harassment (SEA/SH) rizik, obzirom da je riječ o građevinskim radovima manjeg opsega, se ocjenjuje niskim. Ova vrsta rizika sprječavat će se stavljanjem na raspolaganje sigurnog i anonimnog mehanizma za podnošenje pritužbi na SEA/SH (kao sastavni dio mehanizma za radnike koji će uspostaviti izvođač radova, ali koji će biti dostupan i u sklopu Projektnog GRM-a). Projektni radnici će biti obaviješteni o dostupnosti SEA/SH mehanizma

Aktivnosti će se provoditi uz strogo pridržavanje načela jednakosti i nediskriminacije kako je navedeno u Planu dionika koji identificira, analizira i predstavlja različite metode komunikacije i savjetovanja.

Nema rizika od provedbe aktivnosti koje bi mogle prouzročiti oduzimanje zemljišta uzrokujući ograničenja pristupa ili prisilno preseljenje (ekonomsko ili fizičko) obzirom da se sve aktivnosti planiraju provoditi na zemljištu u javnom vlasništvu i nije planirana izgradnja novih građevina.

Žalbeni mehanizam

Ugovoreni i podugovoreni radnici imat će pristup sustavu zaprimanja i odgovaranja na predstavke i pritužbe (žalbenom mehanizmu) koje će osigurati izvođač radova. U ovoj fazi nije poznat točan broj radnika, a znat će se kada krene realizacija projektne aktivnosti.

DProjektni sustav zaprimanja i odgovaranja na predstavke i pritužbe (Projektni GRM) dostupan je na web stranicama Ministarstva znanosti i obrazovanja, kako bi radnici (ali i ostala javnost i zainteresirana javnost) mogli uputiti svoje pritužbe ili prijaviti incidente koje su otpili ili zamijetili: navesti Projektni kontakt GRM. GRM će biti dostupan i kroz dostavu poštom (kao preporučena pošiljka), za osobe koje nisu vične u korištenju ili nisu u mogućnosti komunicirati elektronskim načinima komunikacije.

GRM će osigurati anonimnost osobama u procesu, odgovarajuće važećim zakonima Republike Hrvatske. Pritužbe ili povratne informacije mogu biti iznesene i osobno odgovarajućoj odgovornoj osobi na gradilištu. U tom slučaju informacija treba biti proslijeđena Jedinici za provedbu projekta (JPP), također, odgovarajuće navedena u redovitom izvješću, kako se očekuje od izvođača radova. Također mehanizam za pritužbe koje će uspostaviti izvođač radova kao i Projektni žalbeni mehanizam, kako je prethodno opisano sadržavat će i mehanizam za SEA/SH a za primanje pritužbi.

Rizik vezano za nabavu vozila prepoznat je za operativnu fazu odnosno fazu korištenja vozila. Prilikom korištenja nabavljenih za prijevoz učenika, potrebno je osigurati siguran prijevoz. Prijevoz učenika provodit će se od strane licenciranih vozača koji će također potpisati kodeks ponašanja.

3. Kontrolna lista Plana upravljanja okolišnim i društvenim rizicima

Kontrolna lista primjenjuje se za manje sanacije ili gradnju malih zgrada, posebno kod obnove objekata u funkciji obrazovanja, zdravstva i javnih usluga. Pruža "pragmatičnu dobru praksu" i osmišljen je tako da bude jednostavan za korištenje i sukladan zahtjevima Svjetske banke o zaštiti. Format kontrolne liste pokušava pokriti tipične mjere ublažavanju utjecaja uobičajenih građevinskim radovima s lokaliziranim utjecajima.

Ovaj će dokument pomoći u procjeni potencijalnih utjecaja na okoliš i društvo povezanih s predloženim podprojektom, identificirati potencijalne prilike za poboljšanje stanja okoliša i društvenih koristi te preporučiti mjere za prevenciju, minimiziranje i ublažavanje mogućih negativnih utjecaja na okoliš i društvo.

Kontrolna lista je dokument koji je izradio i posjeduje korisnik - Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

Primjena Kontrolne liste

Kontrolna lista ima jedan (1) uvodni dio i tri (3) glavna dijela:

Uvodni dio ili predgovor sastoji se od sljedećih dijelova:

- Uvod (opisane karakteristike pod-projekta),
- Definiranje okolišne i društvene kategorije,
- Potencijalni utjecaji na okoliš i društvo,
- Kontrolna lista (objašnjenje koncepta i primjena),
- Monitoring i izvještavanje (kratki opis procesa koji uključuje odgovornosti pojedinih dionika)

Dio 1- predstavlja opisni dio („putovnica lokacije“) koji opisuje specifičnosti podprojekta u smislu fizičke lokacije, institucionalnih i zakonodavnih aspekata, opis podprojekta, uključujući potrebu za programom izgradnje kapaciteta i opis procesa javne rasprave.

Dio 2- uključuje okolišni i društveni pregled u jednostavnom „Da/Ne“ formatu nakon kojeg slijede mjere ublažavanja za svaku od aktivnosti koja može dovesti do negativnih utjecaja na okoliš i društvo.

Dio 3- je plan praćenja aktivnosti tijekom provedbe podprojekta u formatu standardnom za Planove upravljanja okolišnim i društvenim rizicima Svjetske banke.

Izvješće o provedbi Kontrolne liste dostavljat će se Svjetskoj banci polugodišnje ako se drugačije ne dogovori.

Kodeks ponašanja radnika (podložno odobrenju Svjetske banke) bit će dio natječajne dokumentacije i ugovora s Izvođačima. Kodeks ponašanja proširit će se na podizvođače i bit će dio ugovornih sporazuma Izvođača.

Monitoring i izvještavanje

Mjere ublažavanja uključuju opće mjere koje se odnose na organizaciju lokacije gradilišta i zaštitu na radu, sigurnost zajednice, mjere za sprječavanje rizika od onečišćenja površinskih voda/podzemnih voda/tla zbog istjecanja, rizik zbog sječe vegetacije, kao i rizike povezane sa stvaranjem mineralnog i građevinskog otpada. Dobra komunikacija između svih uključenih dionika (izvođača, nadzora, jedinice za provedbu projekta i drugih relevantnih dionika) vrlo je važna za nesmetano izvođenje projektnih aktivnosti i uspješan završetak cijelokupnog projekta.

Praćenje provedbe mjera ublažavanja utjecaja na okoliš i društvo tijekom provedbe projekta pružit će informacije o ključnim okolišnim i društvenim aspektima radova, posebno potencijalnim utjecajima na i rizicima za okoliš i društvo te učinkovitosti mjera ublažavanja. Planom praćenja provedbe mjera ublažavanja utjecaja osigurava se dnevno i periodično praćenje provedbe mjera i izvještavanje Jedinici za provedbu projekta.

Praćenje i izvješćivanje o usklađenosti provođenja radova s ovom Kontrolnom listu osigurat će nadzorni inženjer i PIU (stručnjaci za okoliš i socijalna pitanja).

Stručnjaci za okoliš i društvena pitanja bit će odgovorni za pripremu periodičnih Izvješća o provedbi mjera iz ove Kontrolne liste, kao i tromjesečnih izvješća o napretku projekta.

Nadzorni inženjer će izvještavati PIU o usklađenosti izvođenja radova s mjerama ublažavanja određenih ovom Kontrolnom listom na mjesечноj osnovi, a PIU će podnosići Izvješće o provedbi Kontrolne liste Svjetskoj banci tromjesečno, osim ako se ne dogovori drugačije.

U skladu s projektnim procedurama u slučaju nesreća/incidenata, nadzorni inženjer će obavijestiti PIU o nastanku nesreće bez odgađanja i unutar 24 sata. PIU će obavijestiti Svjetsku banku o nesreći u skladu s Procedurom za postupanje u slučaju nesreće i Planom mjera za zaštitu okoliša i socijalne standarde (eng. Environmental and Social Commitment Plan).

Prihvaćanje Izvješća o provedbi mjera ublažavanja okolišnih i društvenih rizika koje priprema nadzorni inženjer prihvaćeno od strane PIU je uvjet za punu isplatu ugovorom dogovorene naknade, kao i tehnički kriteriji kvalitete ili ispitivanja kvalitete. U slučaju značajne neusklađenosti kao i neuspjeha u provedbi korektivnih mjera ublažavanja okolišnih i društvenih rizika, PIU i Svjetska banka zadržavaju pravo prekinuti radove kao i plaćanja dok se ponovno ne uspostavi usklađenost.

Opće informacije o projektu i lokaciji

INSTITUCIONALNE I ADMINISTRATIVNE INFORMACIJE				
Država	Republika Hrvatska			
Naziv projekta	Hrvatska: ususret održivom, pravednom i učinkovitom obrazovanju (9303-HR)			
Obuhvat aktivnosti podprojekta	Infrastrukturna ulaganja u obnovu okruženja za učenje i neformalnih prostora za učenje			
Institucionalna organizacija (Svjetska banka)	Task Team Leader: Fajar Argo Dati		Environmental/Safeguards Specialists: Natalija Golubovac Ivana Ivacic	
Provedbena organizacija (Zajmoprimac)	Safeguard/Environment Supervision	Works supervisor	Inspectorate Supervision	Works Contactor
OPIS LOKACIJE				
Naziv povezanog objekta				
Opis lokacije (uključujući i zgradu)				
Vlasništvo nad zemljишtem				
Važeće dozvole, licence, suglasnosti itd.. (Dokaz strukturne i protupožarne sigurnosti)	[] Da ili [] Ne			
ZAKONODAVSTVO				
Nacionalno i lokalno zakonodavstvo i dozvole koje se odnose na podprojektne aktivnosti	<p>Okoliš i priroda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18), • Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19), • Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže (NN 25/20, 38/20), • Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova u područjima ekološke mreže (NN 111/22), • Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19, 119/23), • Pravilnik o popisu stanišnih tipova i karti staništa (NN 27/21, 101/22), • Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17), • Zakon o zaštiti zraka (NN 127/19, 57/22), • Zakon o vodama (NN 66/19, 84/21, 47/23), • Pravilnik o mjerama otklanjanja štete u okolišu i sanacijskim programima (NN 145/08) • Zakon o energetskoj efikasnosti (NN 127/14, 116/18, 25/20, 32/21, 41/21), • Zakon o zaštiti od buke (NN 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18, 14/21) <p>Otpad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakon o gospodarenju otpadom (NN 84/21 i 142/23- Odluka USRH), • Pravilnik o gospodarenju otpadom (NN 106/22), • Pravilnik o katalogu otpada (NN 90/15), • Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19, 98/19) • Pravilnik o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest (NN 69/16) <p>Zaštita od požara</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakon o zaštiti od požara (NN 92/10, 114/22) 			

<p>JAVNO SAVJETOVANJE</p> <p>Kada i gdje je održan proces javnih konzultacija i koje su bile primjedbe konzultiranih dionika</p> <p>Nacrt Kontrolne liste Plana upravljanja okolišnim i društvenim rizicima bila je dostupna javnosti 14 dana na stranicama MZO/škole. Printane verzije bile su dostupne u školi. Svi relevantni komentari i sugestije zaprimljeni od dionika su razmotreni i uključeni u završnu verziju Kontrolne liste tre su dani Stručnjaku za pitanja zaštite okoliša i Stručnjaku Svjetske banke na odobrenje. Odobrena završna verzija Kontrolne liste sastavni je dio dokumentacije o nabavi za ugovorene izvršitelje.</p>	
--	--

Organizacija konzultacijskih procesa i savjetovanja koje su škole same provele	
JAČANJE INSTITUCIONALNIH KAPACITETA	
Hoće li biti jačanja kapaciteta?	☐ Da ili ☐ Ne
PRIVITCI	
Pravitak 1: Objekt / karta / fotografije	
Pravitak 2: Ugovor o odvozu otpada	
Ostale dozvole i ugovori – prema zahtjevu projekta	

Okolišni / Društveni Screening			
Hoće li aktivnost uključivati / uključivati bilo koji od sljedećih potencijalnih problema / rizika:	AKTIVNOST	STATUS	DODATNO POGLEDATI
	A. Opći uvjeti		Poglavlje A i B u nastavku
	B. Sanacija/adaptacija/obnova <ul style="list-style-type: none"> • Povećanje količine prašine uslijed aktivnosti sanacije/obnove • Transport materijala • Povećana razina buke • Povećanje opterećenja sedimentima u vodnim tijelima • Promjene protoka vode • Onečišćenje vode/tla zbog privremenog skladištenja otpada, goriva, maziva ili curenja 	[] Da [] Ne	Ako "Da", Poglavlje A, B i F u nastavku
	C. Kulturno-povijesna baština <ul style="list-style-type: none"> • Opasnost od oštećenja poznatih/nepoznatih povijesnih građevina /kulturno-povijesnog područja • Mogući slučajni nalazi 	[] Da [] Ne	Ako "Da", Poglavlje C u nastavku
	D. Bioraznolikost, zaštićena područja prirode i područja ekološke mreže Natura 2000 <ul style="list-style-type: none"> • Blizina zaštićenog područja ili područja ekološke mreže • Uznemiravanje zaštićenih vrsta i staništa • Rizik od štetnog utjecaja na glavne značajke zaštićenih područja prirode zbog kojih je ono zaštićeno • Rizik od štetnog utjecaja na ciljane vrste i staništa te cjelovitost ekološke mreže Natura 2000 • Sječa vegetacije/drveća/šume 	[] Da [] Ne	Ako "Da", Poglavlje D u nastavku
	E. Postupanje s otpadom <ul style="list-style-type: none"> • Stvaranje otpada građevnog i drugog otpada 	[] Da [] Ne	Ako "Da", Poglavlje E u nastavku
	F. Ometanje prometa te sigurnost prometa i pješaka <ul style="list-style-type: none"> • Ometanje prometa zbog korištenja prometnica za prijevoz materijala • Promet specifičan za lokaciju • Objekt je u naseljenom mjestu 	[] Da [] Ne	Ako "Da", Poglavlje A, B i F u nastavku

Mjere ublažavanja mogućih utjecaja na okoliš i društvo

POKAZATELJ	KONTROLNA LISTA MJERA SPRJEČAVANJA I UBLAŽAVANJA UTJECAJA
A Opći uvjeti i upravljanje društvenim rizicima	
Organizacija gradilišta, dozvole i certifikati (PRIPREMNA FAZA I TIJEKOM RADOVA)	<ul style="list-style-type: none">a) sve potrebne dozvole su ishođene prije radova i čuvaju se na gradilištu (građevinska dozvola, vodopravni uvjeti / posebni uvjeti gradnje itd.).b) Državni inspektorat obaviješten je o nadolazećim aktivnostima, a kopija obavijesti dostupna je na gradilištuc) radni plan građenja dostupan na gradilištu (u slučaju da radove na izgradnji izvode dva ili više izvođača),d) određena osoba zadužena za komunikaciju i zaprimanje zahtjeva/žalbi lokalnog stanovništva,e) građevinski radovi noću su ograničeni. Kada je potrebno, pažljivo raspoređiti noćni rad i unaprijed obavijestiti pogodenu zajednicu,f) sve zakonski potrebne dozvole su ishođene i dostupne se na lokaciji,g) Izvođač i podizvođači imaju važeće dozvole za rad,h) svi radovi izvode na siguran i discipliniran način kako bi se smanjili utjecaji na susjedne stanovnike i okoliš,i) strukturna sigurnost je potvrđena;j) odgovarajući informativni i upozoravajući znakovi na gradilištima informiraju radnike o ključnim pravilima i propisima kojih se moraju pridržavati,k) gradilište je ograđeno i označeno,l) zgrade izgrađene prema građevinskoj dozvoli i projektu koji datira prije 1968. godine te one za koje zakon ne predviđa izdavanje uporabne dozvole treba pregledat ovlašteni inženjer zaštite od požara te građevinski inženjer (statičar). Pozitivan nalaz bit će uvjet za financiranje,m) plan evakuacije za školu mora biti izrađen proje početka radova,n) škole koje imaju samo jedan izlaz moraju (i) ili kao dio projekta imati predviđene drugi izlaz, ili (ii) drugi način brze evakuacije koji će odobriti PIU i Klijent (MZO),o) škole koje su u riziku od povišenih temperatura kao dio klimatskih promjena moraju u projektu predvidjeti ugradnju sustava hlađenja zraka (za sve učionice),p) ukoliko se projektom utječe na sustav grijanja fosilnim gorivima (osim plina) neće se moći financirati. Osim ukoliko se taj sustav zamjenjuje sustavom na okolišno prihvatljivija goriva (plin, dizalice topline, pelete, etc.);q) projekt ne smije zadirati niti utjecati na u nosive konstruktivne elemente zgrade,

	<ul style="list-style-type: none">r) ukoliko se nabavljaju kemikalije ili povezani kabineti (npr. oprema), oni moraju biti od ovlaštenih dobavljača, u skladu sa standardima EU, držani u propisanim uvjetima i na propisan način (eng. MSDSs) te učionice koje ih koriste moraju imati adekvatnu ventilaciju i protupožarne mjere (atestirane aparate i sl.),s) postojeći klimatizacijski i ventilacijski sustavi moraju se redovito održavati,t) septičke jame u školama koje se financiraju moraju biti izgrađene u skladu sa zakonom te se redovito održavati i prazniti,u) pitka voda će se redovito testirati u skladu sa Zakonom o vodi za ljudsku potrošnju (NN 30/23),v) plinske boce i plinske instalacije mogu instalirati i njime upravljati samo za to ovlaštene i obučene osobe u skladu sa zakonom,w) u školama gdje dokazano postoji povišene razine radona, potrebno je instalirati dodatnu ventilaciju koja će biti projektirana uvezvi u obzir ovaj problem. Potreban je kontinuirano praćenje kvalitete zraka u fazi uporabex) sva nabavljena sportska i ostala oprema i namještaj moraju biti proizvedeni i instalirani u skladu sa pozitivnim propisima EU. Škola će izraditi plan provjere i sigurnosti te održavanja za svu nabavljenu i postojeću opremu prije kraja radova.y) zabranit će se korištenje alata koji iskre na otvorenom u ljetnim i sušnim razdobljima,
Zdravlje i sigurnost zajednice (lokalnog stanovništva) (TIJEKOM RADOVA)	<ul style="list-style-type: none">a) javnost se o radovima informira putem odgovarajuće obavijesti u medijima i/ili na javno dostupnim mjestima (uključujući i mjesto izvođenja radova) a prema Planu uključivanja dionika,b) lokalna zajednica je pravovremeno obaviještena u slučaju nestanka strujec) u slučaju prekida prometa Izvođač je dužan organizirati alternativne pravce i pravovremeno najaviti alternativnu regulaciju prometa u mjesnim zajednicamad) zabranjen je ulaz nezaposlenim osobama unutar lokacije zahvata (unutar traka upozorenja i ograda kada/gdje se smatra potrebnim),e) otvoreni kopovi su natkriveni i jasno označeni kada se na njima ne radi,f) okolno područje u blizini projekta održava se čistim,
Zdravlje i sigurnost zajednice (lokalnog stanovništva) (TIJEKOM KORIŠTENJA)	<ul style="list-style-type: none">a) postavljena je i redovito održavana horizontalna i vertikalna prometna signalizacija (ograničenje brzine vozila, znakovi upozorenja da je škola u blizini, pješački prijelaz i sl.)

Zaštita na radu (TIJEKOM RADOVA)	<ul style="list-style-type: none">a) strojevima rukuje samo iskusno i odgovarajuće obučeno osoblje, čime se smanjuje rizik od nezgoda.b) ni pod kojim okolnostima neće biti dopušteno paljenje vatre na lokaciji.c) uređaji, oprema i aparati za gašenje požara uvijek su ispravni, kako bi se u slučaju potrebe mogli brzo i učinkovito koristiti. Izvođač će na gradilištu imati stalno dostupnu operativnu protupožarnu opremu. Njihov položaj se priopćava radnicima i označava. Razina opreme za gašenje požara mora se procijeniti i ocijeniti kroz tipičnu procjenu rizika. Na radilištu je imenovana osoba zadužena za protupožarnu zaštitu. Postupci u slučaju požara dobro su poznati svim zaposlenicima.d) kompleti prve pomoći dostupni su na gradilištu i osoblje obučeno za njihovo korištenje,e) osoblje je propisno obučeno za radna mjesta i poslove koje obavlja, radnici posjeduju važeće radničke certifikate za npr. potvrde o električnoj sigurnosti (za ovlaštenog električara), itd.,f) procedure za hitne slučajeve (uključujući izljevanja, nesreće itd.) su dostupne na lokaciji,g) osigurati odgovarajuće sanitarni čvorovi (toaleti i prostore za pranje) na radilištu s odgovarajućom opskrbom topлом i hladnom tekućom vodom, sapunom i uređajima za sušenje ruku,h) kupljena oprema instalirana i korištena poštujući sve sigurnosne mjere propisane od strane proizvođača opreme i najbolje prakse,i) u slučaju aktivnosti sanacije/obnove, ako je gradilište takve prirode da nije moguće, sukladno građevinskoj praksi, onemogućiti pristup gradilištu nikome osim radnicima na gradilištu, tada je potrebno osigurati odgovarajuću zamjenu u blizini,j) nije dozvoljeno privremeno skladištenje građevinskog materijala i otpada unutar bilo koje vrste privatnog vlasništva,k) obvezna uporaba zaštitne opreme, osobne zaštitne opreme radnika i sigurnosnih postupaka u skladu su sa zakonodavstvom i dobrom međunarodnom praksom (npr. nošenje zaštitnih kaciga, maski i zaštitnih naočala, pojaseva i zaštitnih čizama, itd.),l) u slučaju da se radovi izvode dok je škola radi, radovi moraju biti odvojeni/zatvoreni paravanim, ogradama i sličnim kako bi se smanjili rizici i spriječili udarci.m) Plan evakuacije je pripremljen i jasna je učinkovitost.n) žalbeni mehanizam (eng. Grievance Redress Mechanism (GRM)) za radnike izvođača i podizvođača je uspostavljen i provodi se.o) adekvatne plaće moraju biti uplaćene na bankovne račune radnika, a ne isplaćene u gotovini.p) radnici se moraju zapošljavati putem ureda za zapošljavanje kako bi se izbjeglo zapošljavanje „na crno“ i time obeshrabrio spontani priljev tražitelja posla.q) plaće i uvjeti ugovora koji se nude svim zaposlenicima trebaju biti u skladu s hrvatskim zakonima o radu ili višim standardima koji trebaju biti konkurentni u svim kategorijama radnika.
---	--

Nesreće i hitni slučajevi (TJEKOM RADOVA)	<ul style="list-style-type: none">a) u slučaju značajne nesreće/incidenta (smrt, ozbiljna ozljeda, veće izljevanje, požar i slično) potrebno je obavijestiti kontaktnu točku MZOI i JPP (koje će zatim obavijestiti Svjetsku banku) u roku od 24 sata. Aktivnosti će se odvijati u skladu s Procedurom projekta u slučaju incidenata/nesreća.b) Plan pripravnosti i odgovora na hitne slučajeve (eng. Emergency preparedness and response plan (EPR)) je izrađen za izvođenje radova. Navedenim Planom će se definirati radnje koje se moraju poduzeti kako bi se osigurala sigurnost radnika od požara i drugih hitnih slučajeva. Plan zaštite od požara mora uključivati, ali nije ograničen na, popis glavnih opasnosti od požara na radnom mjestu, postupke pravilnog rukovanja i skladištenja zapaljive opreme i materijala, potencijalne izvore požara i postupke kontrole te opis zaštite od požara, dokumentaciju o obuci, opremu i sustave. Plan također uključuje, ali nije ograničen na popis cjelokupne opreme za hitne slučajeve na gradilištu (kao što su sustavi za gašenje požara, oprema za kontrolu izljevanja, komunikacije i alarmni sustavi (unutarnji i vanjski) i oprema za dekontaminaciju (ako je oprema potrebna), kontakte odgovornih osoba, nadležnih tijela, drugi brojevi za hitne slučajeve te plan evakuacije. Ovaj Plan mora se po potrebi ažurirati. Osim toga, Plan mora sadržavati lokaciju i fizički opis svake stavke na popisu te kratak nacrt njegovih mogućnosti.
Uključivanje dionika (TJEKOM RADOVA)	<ul style="list-style-type: none">a) odrediti osobu koja je zadužena za uspostavu i upravljanje GRM-om (komunikacija i primanje zahtjeva/žalbi od školskog osoblja i učenika, lokalnog stanovništva)
B Sanacija/adaptacija/obnova	
Kvaliteta zraka (TJEKOM RADOVA)	<ul style="list-style-type: none">a) po potrebi špricati vodom građevinske rasute materijale i neasfaltirane ceste. Koristiti vodu gdje i kada je to prikladno kako bi se smanjila prašina pri čišćenju zemljišta, krčenju, struganju, iskapanju, ravnjanju zemljišta, izgradnji usjeka i nasipa te aktivnostima rušenja koje mogu uzrokovati prašenje i emisije čestica.b) površine moraju biti pokrivene tijekom skladištenja i transporta materijala.c) potrebno je uspostaviti odgovarajuće lokacije za skladištenje, miješanje i utovar građevinskog materijala unutar gradilišta.d) ograničiti brzinu kretanja vozila (30 km/h) na pristupnim cestama.e) gradilište i pristupne ceste redovito se moraju čistiti od otpada, rasutog materijala i dr.f) koristiti moderne atestirane građevinske strojeve za smanjenje emisija, opremljene prigušivačima i održavane u dobrom i učinkovitom radnom stanju.g) dodatno, kako bi se prašina (uglavnom PM10) od skupljanja građevinskog materijala svela na najmanju moguću mjeru, vrijeme zadržavanja materijala na gradilištu treba svesti na minimum, kako bi se izlaganje vjetru svelo na minimum.

	<ul style="list-style-type: none">h) tamo gdje postoji značajni onečišćivač, potrebno je (ukoliko to već nije učinjeno) provesti mjere neutralizacije i sprječavanja utjecaja (npr. adekvatna ventilacija s filtrima za zrak i sl., ograde za sprječavanje širenja prašine i drugo što odgovara vrsti onečišćenja),i) utvrditi rizike od emisije radona bilo praćenjem ili u nacionalnoj bazi podataka. U slučaju da postoji rizik od izloženosti učenika i osoblja neprihvatljivim granicama radona ($>300 \text{ Bqm}^{-3}$), podprojekt će raditi na tom izazovu (moguća rješenja uključuju čvrsti pod s ispušnim cijevima, prirodnu podnu ventilaciju, potpomognutu podnu ventilaciju, prirodnu ili dodatnu ventilaciju prostorija).
Površinske i podzemne vode Tlo (TIJEKOM RADOVA)	<ul style="list-style-type: none">a) odgovorno postupati s opasnim tekućim otpadom,b) rukovanje motornim uljem mora se obavljati na nepropusnim površinama na siguran i odgovoran način,c) rukovati svim materijalima u skladu s uputama uključenim u sigurnosno-tehničke listove koji moraju biti dostupni na gradilištu,d) u slučaju nesreće, ukloniti sve opasne tekućine iz tla pomoću adsorpcijskih materijala kao što su pjesak, piljevina ili mineralni adsorbenti. Takav otpad potrebno je skupiti u posebne spremnike, skladištiti u prostor predviđen za skladištenje opasnog otpada i predati ovlaštenim tvrtkama za opasni otpad.e) spriječiti opasno izljevanje iz spremnika, spremnika (obavezni sekundarni sustav zadržavanja, npr. spremnici s dvostrukim stijenkama ili okovi), građevinske opreme i vozila (redovito održavanje i pregledi spremnika za naftu i plin, nastojati parkirati (manipulirati) strojevima i vozilima samo na asfaltiranim ili betonskim površinama s površinskim sustavom za prikupljanje otjecanje vode,f) organizirati i pokriti prostore za skladištenje materijala,g) izbjegavati skladištenje goriva i drugih opasnih tekućina i materijala na gradilištu. Ako će biti potrebna ugradnja spremnika za skladištenje goriva, oni moraju imati sekundarne spremnike dovoljnog volumena da zadrže izljevanje iz najvećeg spremnika goriva u strukturi i biti zaštićeni od utjecaja vremenskih uvjeta. Prostor za zadržavanje mora imati uređaj (pumpu) za uklanjanje nakupljene vode.h) spremnike s opasnim tvarima čuvati u nepropusnom spremniku kako bi se spriječilo izljevanje i curenje. Ovaj spremnik mora imati sekundarni sustav zadržavanja kao što su npr. spremnici s okovom, dvostrukе stijenke ili slično. Sekundarni sustav zadržavanja mora biti bez pukotina, mora zadržati izljevanje i mora se brzo isprazniti.i) zabranjeno je crpiti podzemnu vodu na nereguliran način, kao i ispuštanje cementne kaše ili bilo koje druge onečišćene vode u tlo ili okolne vodotokej) redovito održavati i servisirati građevinsku opremu.
Buka (TIJEKOM RADOVA)	<ul style="list-style-type: none">a) najveća dopuštena razina buke za gradilište je 65dB. Dopušteno je prekoračenje te razine za dodatnih 5 dB u razdoblju od 8 do 18 sati. Poželjno je da se radovi izvode u vremenu od 8 do 18 sati i da se radovi ne izvode noću.

	<ul style="list-style-type: none">b) sva oprema mora se održavati u dobrom radnom stanju i biti atestiranac) radnici su dužni koristiti osobnu opremu za zaštitu od buke u slučajevima definiranim člankom 8. Pravilnika o zaštiti radnika od izloženosti buci na radu (NN 46/08).d) tijekom rada poklopci motora generatora, zračnih kompresora i druge pogonske mehaničke opreme moraju biti zatvoreni, a oprema smještena što je dalje moguće od stambenih objekata.
Postupanje s materijalima (TIJEKOM RADOVA)	<ul style="list-style-type: none">a) građevinski materijal mora biti doavljen od licenciranih tvrtki (npr. tvrtka mora biti u mogućnosti predočiti licence za iskopavanje prirodnih minerala, kamena, vapna, gline itd.). Tvrtka mora predočiti dokaz o usklađenosti sa svim nacionalnim zakonima o zaštiti okoliša i zaštiti na radu.b) organizacija radova je takva da se građevinski materijal drži na gradilištu u minimalnim količinama i minimalno vrijeme.c) pjesak i šljunak koji se koriste u građevinskim radovima trebaju biti slijedivi do licenciranih tvrtki s važećim koncesijama.d) kvaliteta pjeska i šljunka mora ispunjavati tehničke zahtjeve i biti nezagađena uljima, otrovnim, korozivnim ili opasnim tvarima i bez nečistoća.e) proizvođač betona mora ishoditi/imati sve potrebne radne i emisijske dozvole te certifikate kvalitete.f) osigurati da su sva transportna vozila i strojevi opremljeni odgovarajućom opremom za kontrolu emisije, redovito održavani i atestirani,g) u objektima koji sami prikupljaju i odvoze otpad osobni koja odvozi otpad potrebno je osigurati adekvatno vozilo i opremu za siguran način odvozah) voda koja se koristi za proizvodnju betona može biti tehnička voda, ali bez opasnih i otrovnih zagađivača, teških metala i drugih tvari opasnih po zdravlje ljudi i okoliš.
C Kulturno-povijesna baština	
Kulturna baština i slučajni nalazi (TIJEKOM RADOVA)	<ul style="list-style-type: none">a) ako se građevina nalazi u zaštićenom kulturno-povijesnom području ili se radi o građevinama koje su proglašene i zaštićene kao kulturna baština, prijaviti i ishoditi mišljenje/suglasnosti od nadležnih tijela te sve građevinske radove rješavati sukladno zakonskim propisima,b) ako se tijekom iskapanja najde na arheološke nalaze, radove je potrebno odmah prekinuti i obavijestiti nadležno tijelo. Radove treba nastaviti tek nakon što su poduzete odgovarajuće mjere prema zahtjevu nadležnog tijela i nakon što ono potvrdi da se radovi mogu nastaviti za sve slučajevе kada se kulturna baština i njezine temeljne vrijednosti mogu zaštititi na postojećoj lokaciji posebnim mjerama zaštite očuvati kulturnu baštinu.
D. Bioraznolikost, zaštićena područja prirode i područja ekološke mreže Natura 2000	

Bioraznolikost (TIJEKOM RADOVA)	<ul style="list-style-type: none"> a) ograničiti kretanje teških strojeva na najmanji mogući radni koridor b) ograničiti rad uz vodotoke i na vodotocima i kanalima na što je moguće manje područje c) što je više moguće, izbjegavati sjeću drveća i drugog prirodnog raslinja. U slučaju uklanjanja vegetacije, kako bi se spriječio nepotreban gubitak vegetacije na području zahvata, jasno označiti područja na kojima će se vegetacija uklanjati. U slučaju uklanjanja pojedinačnih stabala zatražiti suglasnost nadležnog tijela. U slučaju da je potrebno ukloniti veći broj stabala (preko 5), potrebno je odobrenje Svjetske banke. Nijedno stablo koje je povjesno, važno za zajednicu ili bioraznolikost neće biti uklonjeno bez prethodnog odobrenja Svjetske banke i konzultacija s nacionalnim nadležnim tijelima i lokalnom zajednicom. d) za obnovu uklonjenog prirodnog vegetacijskog pokrova koristiti samo autohtone biljne vrste koje se javljaju u vegetacijskim zajednicama prisutnim na širem području podprojekta, e) provjeriti prisutnost životinja na gradilištu prije početka radova. U slučaju da su neki prisutni, osigurati njihovo sigurno premještanje s mjesta. f) potencijalnog uklanjanja vegetacije planirati u vrijeme kada se ptice ne gnijezde. Sve ptice koje se gnijezde trebaju se zaštiti dok njihovi ptići ne počnu letjeti. U slučaju pronađaska gnijezda ugroženih vrsta ptica spriječiti njihovo uznemiravanje, te o pronađaku obavijestiti središnje državno tijelo nadležno za zaštitu prirode. g) gdje je to moguće, gradilište mora biti ograđeno kako bi se smanjilo čak i povremeno uznemiravanje i prašenje staništa i utjecaj na bioraznolikost. Ako je potrebno izraditi barijere za buku, one trebaju biti neprozirne ili s dizajnom i gustoćom naljepnica koje će u najvećoj mogućoj mjeri spriječiti ulazak ptica u barijere. h) Odbacivanje bilo koje vrste otpada u prirodu ili vodena tijela strogo je zabranjeno, i) ukoliko se radovi odvijaju u zaštićenom području te postoji mogućnost da će na bilo koji način utjecati na njegovu cjelovitost i očuvanost, potrebno je o tome obavijestiti nadležno tijelo.
------------------------------------	---

E. Postupanje s otpadom

Stvaranje otpada i postupanje s otpadom (TIJEKOM RADOVA)	<ul style="list-style-type: none"> a) svaka vrsta nastalog otpada na lokaciji mora se privremeno skladištitи u posebne spremnike za otpad koji moraju biti označeni nazivom vrste otpada i šifrom otpada i smješteni na za to predviđenu čvrstu podlogu na gradilištu. b) Sav otpad, uključujući građevinski otpad, mora se odlagati/obrađivati samo na ovlaštenim odlagalištima /postrojenjima za preradu. c) Za svaku vrstu otpada koja nastaje na lokaciji potrebno je voditi evidenciju o tokovima i količinama otpada. Vođenje evidencije o nastalom otpadu obveza je izvođača radova, osim ako izvođač i investitor/drugi izvođač nisu ugovorom definirali da investitor/drugi izvođač mora voditi evidenciju.
---	---

	<ul style="list-style-type: none">d) sav otpad potrebno je s odgovarajućom dokumentacijom predati ovlaštenim tvrtkama za gospodarenje otpadom (društvima koja imaju odgovarajuću dozvolu za gospodarenje otpadom).e) u slučaju opasnog otpada potrebno je pribaviti podatke o predaji otpada na konačno odredište.f) kad god je to izvedivo, izvođač bi trebao ponovno upotrijebiti i reciklirati odgovarajuće i održive materijale.g) Mineralni (zemljani) građevinski otpad potrebno je razvrstavanjem na licu mesta odvojiti od komunalnog otpada, organskog, tekućeg i kemijskog otpada te privremeno uskladištiti u odgovarajuće spremnike. Ovisno o podrijetlu i sadržaju, mineralni otpad mora se ponovno primijeniti na izvornu lokaciju ili ponovno upotrijebiti uz odobrenje nadležnog tijela i korisnikah) Spaljivanje ili ilegalno odlaganje otpada strogo je zabranjeno.i) kad god je to izvedivo izvođač bi trebao ponovno upotrijebiti i reciklirati odgovarajuće i održive materijale (osim azbesta),
Opasni otpad (TIJEKOM RADOVA)	<ul style="list-style-type: none">a) Spremnići sa zapaljivim ili reaktivnim otpadom moraju biti smješteni najmanje 15 metara od radnih objekatab) Sav opasni otpad, uključujući tekućine, kontaminiranu ambalažu i krutine, prevoze posebno licencirani prijevoznici i zbrinjavaju u licenciranom postrojenju.c) Privremeno skladištenje tekućeg toksičnog ili opasnog otpada na lokaciji; sve opasne ili otrovne tekuće tvari čuvat će se u sigurnim spremnicima označenim odgovarajućom klasifikacijskom oznakom sukladno Uredbi o kategorijama, vrstama i razvrstavanju otpada s katalogom opasnog otpada. Ovi spremnići moraju biti nepropusni kako bi se sprječilo prolijevanje i ispiranje. Spremnići bi trebali imati sekundarni sustav zadržavanja kao što su bundovi (npr. spremnik s okovom), dvostrukе stijenke ili slično. Sekundarni sustav zadržavanja mora biti bez pukotina, sposoban zadržati izlijevanje i brzo se isprazniti.d) Kruti opasni otpad treba čuvati u sigurnim spremnicima označenim odgovarajućom klasifikacijskom oznakom sukladno Uredbi o kategorijama, vrstama i razvrstavanju otpada s katalogom opasnog otpada. Ovi spremnići moraju biti nepropusni kako bi se sprječilo prolijevanje i ispiranje. Ove posude trebaju biti pokrivene i zaštićene od vremenskih utjecaja (kiše i dr.)e) Potrebno je provoditi redovite provjere spremnika koji sadrže otrovni i opasni otpad.f) U slučaju da se azbest otkrije na lokaciji, izradit će se Plan gospodarenja azbestnim otpadom kako bi se ispunili zahtjevi nacionalnog zakonodavstva i GIIP predstavljeni u ESMF-u, pri čemu prevladava naljepnica.g) Rasvjetna tijela koja sadrže živu moraju se pažljivo ukloniti i sigurno pohraniti te predati ovlaštenim tvrtkama što je prije moguće.h) ako se azbest primijeti tijekom rada, radovi će se odmah zaustaviti, elementi koji sadrže azbest prekriveni plastičnom folijom na način da se prijeći širenje te bez odgode obavijestiti PIU i Svjetsku banku. Izvođač će pripremiti plan uklanjanja s mjerama koje prije implementacije mora odobriti PIU i Svjetska banka. Azbest mogu klanjati samo za to ovlaštene tvrtke

	i) radovi u školama koje imaju azbestni pokrov (ili druge elemente koje mogu ugroziti zdravlje i/ili sigurnost korisnika i zaposlenika), da bi ostvarili pravo financiranja, moraju imati razrađen plan uklanjanja sa prepoznatim (i potvrđenim) izvorom financiranja i terminskim planom,
F. Ometanje prometa te sigurnost prometa i pješaka	
Ometanje prometa (TIJEKOM RADOVA)	a) upravljanje prometom mora se odvijati u skladu s odredbama prometnog zakonodavstva (npr. odgovarajuća rasvjeta, prometni sigurnosni znakovi, barijere i osobe sa zastavama koje su lako vidljive ili ih je lako pratiti, brzina na cesti mora biti jasno označena), b) poželjno je izbjegavati prijevoz prilaznim cestama u vrijeme najvećeg opterećenja prometnica, c) zajedno s osnivačem, škole će napraviti plan unapređenja sigurnosti pješaka (gdje je isto prepoznato kao problem) s terminskim planom i prepoznatim izvorom financiranja, do kraja provedbe Projekta.

Monitoring plan

Što (koji se pokazatelj prati?)	Gdje (na kojem mjestu se pokazatelj prati?)	Kako (na koji način se pokazatelj prati?)	Kada (definirati učestalost i razdoblje praćenja?)	Zašto (zašto se pokazatelj prati?)	Troškovi (ako nisu uključeni u budžet projekta)	Tko (je odgovoran za praćenje?)	
						Provodenje praćenja	Nadzor
PRIJE IZVOĐENJA RADOVA							
Prirodne emisije radona, osim ako je praćenje već provedeno	Prisutnost plina radona u učionicama	Mjerenje radona (222Rn) u Bqm-3; Metodologija prihvatljiva Upravi civilne zaštite – Sektoru za radiološku i nuklearnu sigurnost	Prije dovršetka plana izvođenja	Zaštita zdravlja učenika i djelatnika		JPP	JPP
TIJEKOM IZVOĐENJA RADOVA							
Buka	U učionicama izloženim buci	Db; EN ISO 9612:2009	U slučaju pritužbi učenika ili osoblja, odnosno negativnog nalaza inspekcije	Zaštita zdravlja učenika i djelatnika		Naručitelj	JPP
Prašina	U učionicama izloženim prašini	PM 2.5, PM 10	U slučaju pritužbi učenika ili osoblja, odnosno negativnog nalaza inspekcije	Zaštita zdravlja učenika i djelatnika		Naručitelj	JPP
Korištenje OZO	Na lokaciji podprojekta	Oprema je dostupna i koriti se	Periodično	OZO		JPP	JPP
Žalbeni mehanizam (GRM)	Projektni GRM Odvojen od radničkog GRM i povezani sa SEA/SH	Tko koristi GRM? Prevalencija kategorija slučajeva Snimanje/bilježenje slučajeva Vremenski okvir za rješavanje Obavijest/odgovor podnositeljima	Mjesečno	Uključivanje dionika		JPP stručnjak za socijalna pitanja i komunikacijski stručnjak	

		pritužbi Kapacitet struktura GRM-a: proračun, ljudski resursi, vrijeme				
Rizici povezani s radom	C-LMP Ugovori za radnike Kodeks ponašanja Radnici informirani o postojanju SEA/SH i dostupnosti SEA/SH	Upravljanje radom	Periodično	Pridržavanje LMP		JPP stručnjak za socijalna pitanja
TIJEKOM KORIŠTENJA						
Sigurnost opreme i namještaja	U školama i školskim dvorištima	Održavanje se redovito provodi	Godišnje	Zaštita zdravlja učenika i djelatnika		Korisnik
Kvaliteta vode	Sanitarni čvorovi u školi	Provjera kakvoće vode prijenosnim uređajem prema parametrima utvrđenim Pravilnikom o parametrima sukladnosti, metodama analize, monitoringa i planovima sigurnosti vode za ljudsku potrošnju i načinu vođenja očeviđnika pravnih osoba koje obavljaju djelatnost javne vodoopskrbe	Prije operativnog razdoblja, ali nakon završetka radova	Zaštita zdravlja učenika i djelatnika		Izvršitelj